

Denne saken er underskrevet av:

Ellen Hammer, Møre og Romsdal idrettskrets

Marianne Misund, Norges Fotballforbund Nordmøre og Romsdal

Bjørn Oskar Haukeberg, Norges Fotballforbund Sunnmøre

Patrick Gule, kretsleder i Romsdal og Nordmøre krets i Norges Speiderforbund

Paul Gabor, Kompetansesenter rus Midt-Norge

Våre barn og unge har krav på «trygge rammer» i frivilligheten!

Takket være en fantastisk frivillig innsats fra mennesker som bryr seg, kan barn og unge delta i mange ulike organiserte fritidsaktiviteter. Dette er viktig helsefremmende arbeid. Dessverre skjer det også at deltakere utsettes for uønskede negative hendelser. Hvordan kan vi tilrettelegge for at fritidsaktivitetene blir så trygge som mulig?

Vi som står bak denne kronikken brenner for at organiserte fritidsaktiviteter skal være et sted hvor man opplever trygghet og glede. I det siste har det kommet frem saker der barn og unge - og voksne - i organiserte aktiviteter utsettes for mobbing, rasisme og seksuell trakassering. Vi vet at det også er negative opplevelser knyttet til rusmiddelbruk, kroppsfokus og andre temaer. Det er også slik at når én person rammes, berøres mange flere. Dette påvirker sivilsamfunnet på flere områder, både helsemessig og økonomisk.

Organiserte aktiviteter har en viktig rolle i barn og unges oppvekst. Når de deltar i ulike aktiviteter opparbeider barna seg ferdigheter innen aktiviteten i seg selv, samtidig som de får trening i ulike sosiale sammenhenger. Slik kan aktiviteten bidra til gode oppvekstvilkår, sosial inkludering og utjevning av sosiale helseforskjeller. Når frivilligheten fungerer slik den skal, tilbyr fritidsaktivitetene samhold, mestringsglede, utfordringer og vennskap.

Vi vet at mange organisasjoner, lag og foreninger jobber med å sette fokus på at det skal være trygt og trivelig å delta. I noen organisasjoner er dette satt i system gjennom regler og retningslinjer. Det finnes dessverre ingen overordnet lov som skal ivareta behovene til barn og unge i frivillig sektor, tilsvarende Opplæringsloven i skolen. Alle barn under 18 år skal likevel være beskyttet gjennom Barnekonvensjonen og § 104 i grunnloven.

Frivillighetens ansvar

En spørreundersøkelse blant frivillige lag og organisasjoner i Møre og Romsdal fra januar 2020, viser mange positive tendenser innenfor ovennevnte temaer. Mange har retningslinjer og systemer for å utvikle og ivareta sine medlemmer. Det som er bekymringsfullt er at det dessverre er en del som svarer **nei** på spørsmålet om de krever politiattest av sine tillitsvalgte som har ansvar for barn og unge. Vi mener at alle frivillige organisasjoner, lag og foreninger må ha dette på plass.

Politiattestordningen er et viktig forebyggende tiltak mot at uheldige hendelser skjer, samtidig må det ikke bli en sovepute i et forebyggende perspektiv. I tillegg til dette, bør lag og organisasjoner utarbeide og implementere retningslinjer for hvordan man ivaretar barn, unge og voksne i sin organisasjon. Alt som kan bidra til trygghet er viktig. Noen punkt i dette arbeidet kan være:

- *Retningslinjene forankres i organisasjonens planverk*
- *Hvordan jobber man konkret med forebyggende tiltak hos oss*
- *Etablering av rutiner for hva man skal gjøre når uønskede hendelser skjer*
- *Alle som jobber med barn og unge skal ha politiattest*

Møre og Romsdal idrettskrets har samlet noen tips, råd og fakta som kan danne grunnlag for arbeidet med regler og retningslinjer. Disse kan brukes i alle typer frivillige organisasjoner, lag og

foreninger som jobber med barn og unge. De finnes under «**Trygghetsknappen**» på deres hjemmeside www.idrettsforbundet.no/idrettskrets/moreogromsdal/.

Det offentlige sitt ansvar

Trygge oppvekstvilkår er et politisk spørsmål. Politiske vedtak skal sikre barn og unges rettigheter. Voksnes plikt til å lytte til barn når de tar beslutninger som berører dem, er nedfelt både i FNs barnekonvensjon og plan- og bygningsloven § 5-1. Det er viktig å trekke inn ungdomspolitiske organer slik at man bidrar aktivt til ungdomsmedvirkning. Internt i kommunene må det legges til rette for god tverrfaglig samhandling, her også i god dialog og samhandling med barn og unge. I følge Folkehelseloven skal kommuner i tillegg legge til rette for samarbeid med frivilligheten. Dette må settes i system og forankres i kommunens planverk.

Hele landsbyen

Det trengs en hel landsby for å oppdra et barn. Dette er et gammelt afrikansk uttrykk, som beskriver en filosofi om at alle barn er alles ansvar. Foresatte og andre voksne har et ansvar for å være gode rollemodeller. Alle parter må bidra til godt samarbeid for å skape trygge oppvekstmiljø for barn og unge. HUSK å involvere barn og unge slik at de også får medvirke i egen oppvekst. Dette er god og praktisk læring i demokratiske prinsipper som frihet og likeverd samt at det bidrar til bærekraftige samfunn.